

การพัฒนารูปแบบการบริหารคุณภาพของวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

MODEL DEVELOPMENT FOR QUALITY MANAGEMENT IN INDUSTRIAL AND COMMUNITY EDUCATION COLLEGE BE UNDER VOCATIONAL EDUCATION COMMISSION

โสภา อำนวยรัตน์¹, เจ็ดหล้า สุนทรวิภาต², สุนทร คล้ายอ่ำ³, ไพโรจน์ ด้วงนคร⁴
Sopa Amnuayrat, Cherdla Soontornvipart, Sunthorn Khlaium, Pairoad Duangnakhon

บทคัดย่อ

การวิจัยการพัฒนารูปแบบการบริหารคุณภาพของวิทยาลัยการอาชีพสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันการบริหารคุณภาพของวิทยาลัยการอาชีพสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารคุณภาพของวิทยาลัยการอาชีวศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันการบริหารคุณภาพของวิทยาลัยการอาชีพสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่า

1.1 วิทยาลัยการอาชีพสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษามีการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยมีการดำเนินงานทั้งหมด 3 ขั้นตอน คือ การเตรียมการ การดำเนินการ และการรายงาน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและรองรับการประกันคุณภาพจากภายนอก การดำเนินการประกันคุณภาพภายในวิทยาลัยสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาใช้วงจรการบริหารมาเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา คือ วงจร P-D-C-A มาจาก Plan-Do-Check-Act แต่ยังคงขาดการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ถูกต้อง ขาดระบบการบริหารคุณภาพที่มีขั้นตอนที่ชัดเจน ขาดการมีส่วนร่วมของบุคลากรในสถานศึกษา และขาดความต่อเนื่องในระบบการบริหารคุณภาพ

1.2 การวิเคราะห์เกี่ยวกับเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารคุณภาพเพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารคุณภาพของวิทยาลัยการอาชีพสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จึงประยุกต์ใช้แนวคิดการบริหารคุณภาพทั่วทั้งองค์กร หรือ Total Quality Management (TQM) เข้าไปในวงจร P-D-C-A ซึ่งเป็นเครื่องมือการบริหารสมัยใหม่ในการพัฒนาระบบราชการไทย โดยยุทธศาสตร์ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) ซึ่งการบริหารคุณภาพทั่วทั้งองค์กรเป็นการจัดให้มีการบริหารคุณภาพและประสิทธิภาพในการดำเนินงานในทุกๆ ส่วนขององค์กรเพื่อให้สามารถสนองความต้องการและสร้างความพึงพอใจให้แก่ลูกค้าทั้งภายนอกและภายในองค์กรได้มากที่สุด ซึ่งจากการศึกษาวิเคราะห์จึงสรุปองค์ประกอบได้ทั้งหมด 7 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านการวางแผนดำเนินการ 2) ด้านการจัดสร้างระบบคุณภาพ 3) ด้านการดำเนินงานบริหารคุณภาพ 4) ด้านการควบคุมกระบวนการบริหารคุณภาพ

¹ นิสิตระดับดุขุฎิบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

² รองศาสตราจารย์ ดร., ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

³ ดร., กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

⁴ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

5) ด้านการติดตามความก้าวหน้าและการประเมินผล 6) ด้านการทบทวนผลลัพธ์และความสำเร็จ และ 7) ด้านการส่งเสริมให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการปรับปรุงคุณภาพอย่างต่อเนื่อง

2. ผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารคุณภาพของวิทยาลัยการอาชีพสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่า

2.1 สภาพปัจจุบันของการบริหารคุณภาพของวิทยาลัยการอาชีพสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้านเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ 1) ด้านการวางแผนดำเนินการ (Plan) 2) ด้านการตรวจสอบประเมินผล (Check) 3) ด้านการดำเนินการตามแผน (Do) 4) ด้านการนำผลการประเมินมาปรับปรุง (Act)

2.2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารคุณภาพของวิทยาลัยการอาชีพสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในภาพรวมความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกด้านเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ 1) ด้านการวางแผนดำเนินการ 2) ด้านการติดตามความก้าวหน้าและการประเมินผล 3) ด้านการจัดสร้างระบบคุณภาพ 4) ด้านการส่งเสริมให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการปรับปรุงคุณภาพอย่าง 5) ด้านการดำเนินงานบริหารคุณภาพ 6) ด้านการทบทวนผลลัพธ์และความสำเร็จ 7) ด้านการควบคุมกระบวนการบริหารคุณภาพ

2.3 ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารคุณภาพของวิทยาลัยการอาชีพสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษามีดังนี้ 1) ปัจจัยด้านการวางแผนดำเนินการ 2) ปัจจัยด้านการจัดสร้างระบบคุณภาพ 3) ปัจจัยด้านการดำเนินงานบริหารคุณภาพ 4) ปัจจัยด้านการควบคุมกระบวนการบริหารคุณภาพ 5) ปัจจัยด้านการติดตามความก้าวหน้าและการประเมินผล 6) ปัจจัยด้านการทบทวนผลลัพธ์และความสำเร็จ 7) ปัจจัยด้านการส่งเสริมให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการปรับปรุงคุณภาพอย่างต่อเนื่อง

2.4 ลำดับขั้นการเข้าสมการของตัวแปรพยากรณ์ พบว่า ด้านการวางแผนดำเนินการ สามารถอธิบายความแปรปรวนของการบริหารคุณภาพของวิทยาลัยการอาชีพสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้ร้อยละ 45.30

คำสำคัญ: 1. รูปแบบการบริหารคุณภาพ 2. การบริหารคุณภาพ

Abstract

The purposes of this research were 1) to study the current quality management in Industrial and Community Education College be under Vocational Education Commission 2) to study factors which influenced the quality management in Industrial and Community Education College be under Vocational Education Commission. The findings showed that:

1. According to the study of the current quality management in Industrial and Community Education College be under Vocational Education Commission, it was found that:

1.1. Industrial and Community Education College be under Vocational Education Commission had internal quality assurance procedures which comprised of 3 processes: preparation procedure, implementation and report in order to develop education quality and standard and also support external quality assurance. PDCA cycle which stood for Plan-Do-Check-Act was used as a

model to develop quality management in the educational institute. However, there were lack of precise information collection, clear process of quality management system, participation of internal staff in the educational institute, and continuity of quality management system.

1.2. According to documents analysis and related study of quality management in order to develop the model of quality management in Industrial and Community Education College be under Vocational Education Commission, the concept of Total Quality Management (TQM) was applied to PDCA cycle. TQM was a recent tool to develop Thai government system by the strategy of Office of the Public Sector Development Commission Thailand. Moreover, TQM led to quality management and also the efficiency in every sector in an organization in order to satisfy both external and internal customers and also respond their demands. According to the study, there were seven elements: 1) planning 2) creating a quality system 3) implementing a quality management 4) controlling a quality management 5) tracking and assessing progress 6) reviewing outcomes and success 7) encouraging everybody to participate in continuous quality improvement

2. According to the study about factors which influenced the quality management in Industrial and Community Education College be under Vocational Education Commission, the results showed that:

2.1 Industrial and Community Education College had a quality management practice at a high level. Specifically, plan, do, check, and act were rated ranked in order from the highest scores to the lowest, respectively.

2.2 The opinions about factors which influenced the quality management were at a high level. The opinion about 1) planning 2) progress tracking and assessment 3) quality system creation 4) encouragement in participation of continuous quality improvement 5) quality management implementation 6) review of outcomes and success 7) quality management control system were rated high ranked in order from the highest scores to the lowest, respectively.

2.3 Variables which were related to factors influenced quality management were: 1) planning) 2) quality system creation 3) quality management implementation 4) quality management control system 5) progress tracking and assessment 6) review of outcomes and success 7) encouragement in participation of continuous quality improvement

2.4 Planning could be used to explain quality management variance of Industrial and Community Education College at 45.30%

Key Words : 1. Model development for quality management 2. Quality management

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กำหนดให้มีการปฏิรูปการศึกษาเพื่อพัฒนาให้เด็กเยาวชน และคนไทยในอนาคตเป็นคนดี มีคุณธรรมเป็นคนเก่ง คิดดี ทำงานได้ดี มีคุณภาพ มีความเป็นไทย สามารถปรับตัวได้เหมาะสมกับสถานการณ์โลกและสังคมที่เปลี่ยนแปลง คุณภาพของคนไทยเช่นนี้ จะเป็นทรัพยากรสำคัญสำหรับการอยู่รอดและการพัฒนาของประเทศไทยในกระแสสังคมยุคใหม่ที่ต้องใช้ความรู้เป็นเครื่องมือสำคัญของการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิต ด้วยเหตุผลดังกล่าว ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในระบบการศึกษาของไทยขึ้นอย่างมากหลายประการ โดยเฉพาะ “การประกันคุณภาพการศึกษา” ซึ่งทุกสถานศึกษาจะต้องเร่งพัฒนาองค์กร พัฒนางานพัฒนาทรัพยากรบุคคล พัฒนาการจัดกระบวนการเรียนการสอนให้ได้ตามเกณฑ์มาตรฐานอย่างมีคุณภาพ ทั้งนี้เพื่อให้เกิดคุณภาพของผู้เรียนและคุณภาพกระบวนการจัดการศึกษาของสถานศึกษา (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, 2545, หน้า 2-10) นอกจากนี้การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ.2552-2561) รัฐบาลยังมุ่งเน้นคำว่า “คุณภาพ” โดยมุ่งเน้นให้คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ โดยมีเป้าหมายหลักสามประการ คือ พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและการเรียนรู้ของคนไทย เพิ่มโอกาสทางการศึกษาและเรียนรู้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคมในการบริหารและจัดการศึกษา และมีกรอบแนวทางการปฏิรูปการศึกษาสี่ประการที่ยังคงเน้นคำว่า “คุณภาพ” เช่นกัน คือ พัฒนาคุณภาพคนไทยยุคใหม่ พัฒนาคุณภาพครูยุคใหม่ พัฒนาคุณภาพสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ และพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการใหม่ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552, หน้า 3)

การจัดการศึกษาจึงถือเป็นหัวใจสำคัญอย่างยิ่งของการพัฒนาประเทศ เป็นกระบวนการ

สร้างคนให้มีคุณภาพเป็นที่พึงประสงค์ของสังคม ดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข ซึ่งองค์กรหลักที่มีหน้าที่ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาก็คือ สถานศึกษานั้นเองที่ต้องเน้นในเรื่องของคุณภาพบุคลากรทุกระดับในสถานศึกษาต้องร่วมมือ ร่วมแรง ร่วมใจกันในการบริหารสถานศึกษาให้เกิดคุณภาพให้มากที่สุดเพื่อเป้าหมายในการผลิตผู้เรียนที่มีคุณภาพ การบริหารงานด้วยคุณภาพมีหลักการพื้นฐานคือ องค์กรต้องมุ่งเน้นลูกค้าเป็นสำคัญ การบริหารด้วยความเป็นผู้นำ การมีส่วนร่วมของบุคลากร การดำเนินงานอย่างเป็นกระบวนการ การบริหารงานอย่างเป็นระบบ การปรับปรุงงานอย่างต่อเนื่อง การใช้ข้อเท็จจริงเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจและการสร้างผลประโยชน์ที่เสมอภาคกัน โดยการบริหารคุณภาพทั้งกระบวนการ การบริหารคุณภาพทั้งกระบวนการเป็นการบริหารแบบมีส่วนร่วมของบุคลากรภายในองค์กรทุกระดับในการสร้างผลงานคุณภาพตามความต้องการของลูกค้าภายใต้ปรัชญาสามัคคีคือพลัง ความสามัคคีภายในองค์กรทำให้เกิดความเป็นเอกภาพการดำเนินงานสู่เป้าหมายขององค์กรก็สามารถทำได้อย่างราบรื่น ทั้งนี้องค์กรต้องมีระบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยสร้างจิตสำนึกความเป็นเจ้าขององค์กร ให้กับบุคลากรทุกคนรวมถึงการสร้างบรรยากาศการทำงานที่ก่อให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อองค์กร จึงจะเกิดคำว่าคุณภาพได้อย่างแท้จริง (ปิยดา ดิลกปรีชากุล, 2546, หน้า 32)

ดังนั้น สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ซึ่งเป็นหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ซึ่งเป็นองค์กรหลักที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพ และมุ่งมั่นผลิตและพัฒนากำลังคนด้านอาชีวศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานสอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประเทศ โดยมีการกำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพให้มีคุณภาพมาตรฐาน การพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาและ

ฝึกอบรมวิชาชีพ จะเน้นการผลิตกำลังคนให้มีคุณภาพมาตรฐาน มีเส้นทางอาชีพที่ชัดเจน เพื่อสนับสนุนขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ตลอดจนให้มีการรับรองสมรรถนะของบุคคลในการประกอบอาชีพ เสริมสร้างทักษะการเป็นผู้ประกอบการ และสร้างค่านิยมที่ดีต่อการอาชีวศึกษา โดยมีเป้าประสงค์ให้ผู้สำเร็จอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพมีคุณภาพ มาตรฐาน มีงานทำและดำรงชีวิตอย่างมีความสุขในสังคม จึงเล็งเห็นความสำคัญของการพัฒนาการศึกษาโดยมุ่งเน้นค่าว่าคุณภาพและมาตรฐาน (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2552, หน้า 1) นอกจากนี้ในการจัดการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษายังถือเป็นการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชนที่จะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพสอดคล้องกับความต้องการของสังคมให้แก่ผู้รับบริการ คือ ผู้เรียน และผู้ปกครอง ซึ่งเป็นผู้รับบริการโดยตรง รวมทั้งผู้รับบริการทางอ้อม คือ สถานประกอบการ ประชาชน และสังคมโดยรวม จึงเป็นสิ่งจำเป็นที่สถานศึกษาต้องตรวจสอบประเมินผลว่า การให้บริการดังกล่าวเป็นไปตามนโยบายด้านการศึกษาของรัฐและสนองความต้องการของลูกค้าหรือผู้รับบริการกลุ่ม ต่าง ๆ เพียงใด ฉะนั้น ในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพนั้น จำเป็นต้องใช้หลักการบริหารจัดการ เช่นเดียวกับการบริหารหรือดำเนินกิจการต่าง ๆ ที่ต้องมีการดำเนินงานให้เป็นระบบครบวงจร มีการประเมินเพื่อให้ได้ข้อมูลย้อนกลับ อันจะสะท้อนให้เห็นถึงผลการดำเนินงานที่ผ่านมาว่าบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้เพียงใด รวมทั้งมีจุดอ่อนหรือปัญหาในเรื่องใดบ้างที่ต้องปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้การวางแผนและการดำเนินงานระยะต่อไปบรรลุเป้าหมายอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561) ที่รัฐบาลมุ่งเน้นคำว่า “คุณภาพ” (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2552, หน้า 10-16)

ด้วยความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยซึ่งเป็นบุคลากรในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จึงเล็งเห็นว่าการมีรูปแบบการบริหารคุณภาพของวิทยาลัยการอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ จะช่วยให้การบริหารสถานศึกษา มีคุณภาพและเป็นระบบมากยิ่งขึ้นและสามารถเป็นต้นแบบของรูปแบบการบริหารคุณภาพของสถานศึกษาสังกัดอื่น ๆ ได้นำไปใช้ประโยชน์ นอกจากนี้ยังได้แนวทางในการวางแผนการบริหารคุณภาพ ของ สถานศึกษา สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันการบริหารคุณภาพของวิทยาลัยการอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารคุณภาพของวิทยาลัยการอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบันการบริหารคุณภาพของวิทยาลัยการอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

1.1 แหล่งข้อมูล คือ เอกสารที่เกี่ยวข้องกับแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารคุณภาพของวิทยาลัยการอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ ตารางการวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการบริหารคุณภาพ

1.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารคุณภาพและบันทึกข้อมูลลงในตารางการวิเคราะห์ข้อมูล

1.4 การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์
เนื้อหา (Content Analysis) และสร้างข้อสรุป

**ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อ
การบริหารคุณภาพของวิทยาลัยการอาชีพสังกัด
สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา**

2.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย
ผู้อำนวยการ จำนวน 1 คน รองผู้อำนวยการ
จำนวน 1 คน หัวหน้างานประกันคุณภาพและ
มาตรฐานการศึกษา จำนวน 1 คน และครูผู้สอน
จำนวน 10 คน ในวิทยาลัยการอาชีพสังกัด
สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาเขตภาคเหนือ
จำนวน 26 แห่ง รวมทั้งสิ้น จำนวน 338 คน

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
คือ แบบสอบถาม

2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยให้กลุ่ม
ผู้ให้ข้อมูลส่งกลับทางไปรษณีย์

2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบปกติ (Enter Multiple Regression) และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression)

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันการบริหาร
คุณภาพของวิทยาลัยการอาชีพสังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่า จากการศึกษา
วิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการ
บริหารคุณภาพของวิทยาลัยการอาชีพสังกัด
สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ซึ่ง
ประกอบด้วย เครื่องมือการบริหารสมัยใหม่ในการ
พัฒนาระบบราชการไทยที่สามารถประยุกต์ใช้ใน
วิทยาลัยการอาชีพสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ
การอาชีวศึกษา แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารด้วย
วงจรคุณภาพ PDCA ที่สามารถประยุกต์ใช้ใน
วิทยาลัยการอาชีพสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ

การอาชีวศึกษา แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารคุณภาพ
ทั่วทั้งองค์กรที่สามารถประยุกต์ใช้ในวิทยาลัยการ
อาชีพสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
เกณฑ์ของระบบคุณภาพที่สามารถประยุกต์ใช้ใน
วิทยาลัยการอาชีพสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ
การอาชีวศึกษา แนวคิดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพ
การอาชีวศึกษาและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า
วิทยาลัยการอาชีพสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ
การอาชีวศึกษามีการดำเนินงานการประกันคุณภาพ
ภายในสถานศึกษา ซึ่งถือว่าการประกันคุณภาพ
ภายในเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารจัดการใน
สถานศึกษาอยู่แล้วที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง
โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานทั้งหมด 3 ขั้นตอน คือ
การเตรียมการ การดำเนินการ และการรายงาน
เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐาน
การศึกษาและรองรับการประกันคุณภาพจาก
ภายนอกต่อไป

การดำเนินการประกันคุณภาพภายในวิทยาลัย
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาใช้
วงจรการบริหารมาเป็นแนวทางในการพัฒนา
คุณภาพสถานศึกษา วงจรการบริหารที่คุ้นเคยกันดีใน
หมู่นักการศึกษา คือ วงจร P-D-C-A มาจาก (Plan -
Do - Check - Act) ซึ่งถือว่าเป็นงานที่บุคลากรใน
สถานศึกษาทำอยู่แล้วตามปกติ แต่ยังขาดการเก็บ
รวบรวมข้อมูลที่ต้องการ ขาดระบบการบริหาร
คุณภาพที่มีขั้นตอนที่ชัดเจน ขาดการมีส่วนร่วมของ
บุคลากรในสถานศึกษา และขาดความต่อเนื่องใน
ระบบการบริหารคุณภาพ ซึ่งการพัฒนาคุณภาพ
ภายในของสถานศึกษาจะต้องคำนึงถึงการ
ผสมผสานกำลังกาย กำลังใจ สติปัญญา ทรัพยากร
ทั้งภายใน และภายนอกสถานศึกษา และต้อง
ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง มีการประเมินซึ่งถือว่าเป็น
การประเมินเพื่อพัฒนาและผลสุดท้ายที่เกิดขึ้น คือ
เกิดผลดีต่อผู้เรียนเป็นสำคัญ ฉะนั้นในการดำเนินการ
ประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาสังกัด
สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จะเน้นการ
ผสมผสานภายในสถานศึกษาเป็นสำคัญบุคลากรใน

สถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องจะต้องร่วมกันวางแผน
ร่วมกันปฏิบัติ ร่วมกันตรวจสอบ และร่วมกันนำผล
การประเมินไปปรับปรุงแก้ไข

จากการวิเคราะห์เกี่ยวกับเอกสารและ
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารคุณภาพเพื่อ
พัฒนารูปแบบการบริหารคุณภาพของวิทยาลัยการ
อาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
จึงประยุกต์ใช้แนวคิดการบริหารคุณภาพทั่วทั้ง
องค์กร หรือ Total Quality Management (TQM)
เข้าไปในวงจร P-D-C-A ซึ่งเป็นเครื่องมือการบริหาร
สมัยใหม่ในการพัฒนาระบบราชการไทย โดย
ยุทธศาสตร์ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนา
ระบบราชการ (ก.พ.ร.) ในการพัฒนาระบบราชการ
ไทยเป็นการนำเครื่องมือทางการบริหารสมัยใหม่มา
ประยุกต์ใช้กับระบบราชการเป็นจำนวนมาก โดย
เครื่องมือส่วนใหญ่ที่นำมาใช้จะมีกำหนดไว้ในพระ
ราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหาร
กิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ซึ่งจะมี 7 เครื่องมือ
คือ

1. การจัดการเชิงกลยุทธ์ (Strategic
Vision Management)
2. การจัดการโดยมุ่งผลสัมฤทธิ์ (Result-
based Management)
3. การจัดการต้นทุนฐานกิจกรรม
(Activity-Based Costing)
4. การรี้อปรับระบบงาน (Business
Process Reengineering)
5. การบริหารวงรอบเวลา (Cycle-time
Management)
6. การบริหารคุณภาพทั่วทั้งองค์กร
(Total Quality Management)
7. การจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ
(Information Technology Management)

โดยในแต่ละเครื่องมือก็จะมีรายละเอียดที่มี
ประโยชน์แตกต่างกันออกไป แต่เครื่องมือที่
เหมาะสมที่สามารถนำมาประยุกต์ได้ที่จะเน้นการ
ผสมผสานภายในสถานศึกษาเป็นสำคัญโดย

บุคลากรในสถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องจะต้อง
ร่วมกันวางแผน ร่วมกันปฏิบัติ ร่วมกันตรวจสอบ
และร่วมกันนำผลการประเมินไปปรับปรุงแก้ไข คือ
การบริหารคุณภาพทั่วทั้งองค์กร (Total Quality
Management) ซึ่งเป็นการจัดให้มีการบริหาร
คุณภาพและประสิทธิภาพในการดำเนินงานในทุกๆ
ส่วนขององค์กรเพื่อให้สามารถสนองความต้องการ
และสร้างความพึงพอใจให้แก่ลูกค้าทั้งภายนอกและ
ภายในองค์กรให้ได้มากที่สุด ซึ่งหมายถึงจะต้องมี
การรับฟังความต้องการ และสำรวจความพึงพอใจ
ของลูกค้าผู้ใช้บริการอยู่เสมอ ซึ่งจากการศึกษา
วิเคราะห์ห้องปฏิบัติการของขั้นตอนการบริหาร
คุณภาพทั่วทั้งองค์กร หรือ Total Quality
Management (TQM) จะมีองค์ประกอบซึ่งมีขั้นตอน
น้อยที่สุด 3 ขั้นตอน และขั้นตอนมากที่สุด 7
ขั้นตอน ประกอบด้วย ขั้นตอนการวางแผน
ดำเนินการ ขั้นตอนการจัดองค์กรและสร้างระบบ
คุณภาพ ขั้นตอนการประกาศการทำการบริหาร
คุณภาพทั่วทั้งองค์กร ขั้นตอนการดำเนินการ
บริหารคุณภาพทั่วทั้งองค์กร ขั้นตอนการควบคุม
กระบวนการบริหารคุณภาพทั่วทั้งองค์กร ขั้นตอน
การติดตามความก้าวหน้าและการประเมินผล
ขั้นตอนการทบทวนผลลัพธ์และความสำเร็จ และ
ขั้นตอนการส่งเสริมให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการ
ปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

ดังนั้นการพัฒนารูปแบบการบริหาร
คุณภาพของวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผู้วิจัยจึงศึกษาเพื่อ
พัฒนารูปแบบการบริหารคุณภาพโดยประยุกต์ใช้
ขั้นตอนการบริหารคุณภาพทั่วทั้งองค์กร หรือ
Total Quality Management (TQM) ซึ่งประยุกต์ใช้
โดยมีการหลอมรวมบางขั้นตอนเข้าด้วยกันสรุปได้
องค์ประกอบทั้งหมด 7 ด้าน เข้าสู่วงจร P-D-C-A
ประกอบด้วย

1. ด้านการวางแผนดำเนินการ
2. ด้านการจัดสร้างระบบคุณภาพ
3. ด้านการดำเนินงานบริหารคุณภาพ

4. ด้านการควบคุมกระบวนการบริหาร
คุณภาพ

5. ด้านการติดตามความก้าวหน้าและการ
ประเมินผล

6. ด้านการทบทวนผลลัพธ์และความ
สำเร็จ

7. ด้านการส่งเสริมให้ทุกคนมีส่วนร่วมใน
การปรับปรุงคุณภาพอย่างต่อเนื่อง

2. ผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการ
บริหารคุณภาพของวิทยาลัยการอาชีพ สังกัด
สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีดังนี้

2.1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของ
การบริหารคุณภาพของวิทยาลัยการอาชีพ สังกัด
สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่า
สภาพปัจจุบันของการบริหารคุณภาพของวิทยาลัย
การอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการ
อาชีวศึกษาในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีการปฏิบัติอยู่ใน
ระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการ
วางแผนดำเนินการ (Plan) รองลงมาคือ ด้านการ
ตรวจสอบประเมินผล (Check) ลำดับต่อมาคือ ด้าน
การดำเนินการตามแผน (Do) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ย
ต่ำสุดคือ ด้านการนำผลการประเมินมาปรับปรุง
(Act) โดยแต่ละด้านมีรายละเอียดดังนี้

2.1.1 ด้านการวางแผนดำเนินการ (Plan) ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
เมื่อพิจารณาเป็นรายการ พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ใน
ระดับมากทุกรายการ รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มี
การจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา รองลงมา คือ มี
การจัดทำแผนปฏิบัติงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ ส่วน
รายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีการจัดทำโครงสร้าง
ผู้รับผิดชอบในการดำเนินงาน

2.1.2 ด้านการดำเนินการตาม
แผน (Do) ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
เมื่อพิจารณาเป็นรายการ พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ใน
ระดับมากทุกรายการ รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มี
การส่งเสริมสนับสนุนจัดสิ่งอำนวยความสะดวกใน

การดำเนินงาน รองลงมา คือ คณะทำงานทุกฝ่าย
ประสานการทำงานอย่างเป็นระบบ ส่วนรายการที่มี
ค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีการดำเนินงานตามคู่มือประกัน
คุณภาพ

2.1.3 ด้านการตรวจสอบประเมิน
ผล (Check) ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับ
มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายการ พบว่า มีการปฏิบัติ
อยู่ในระดับมากทุกรายการ รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด
คือ มีการวางกรอบในการประเมินผลที่ชัดเจน
รองลงมา คือ มีการวิเคราะห์ข้อมูลและแปล
ความหมายสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้จริง ส่วน
รายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีการกำหนดผู้
ประเมินผลที่ยุติธรรม

2.1.4 ด้านการนำผลการประเมิน
มาปรับปรุงงาน (Act) ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ใน
ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายการ พบว่า มีการ
ปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกรายการ รายการที่มีค่าเฉลี่ย
สูงสุด คือ มีการรวบรวมผลการดำเนินงานและผล
การประเมิน รองลงมา คือ การประเมินทำให้
สามารถแก้ไขปรับปรุงได้ถูกต้อง ส่วนรายการที่มี
ค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีการนำผลการประเมินมาใช้
ประโยชน์ในการวางแผนในระยะต่อไป

2.2 ผลการศึกษปัจจัยที่ส่งผลการ
บริหารคุณภาพของวิทยาลัยการอาชีพ สังกัด
สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่า
ปัจจัยที่ส่งผลการบริหารคุณภาพของวิทยาลัยการ
อาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
ในภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อ
พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าระดับความคิดเห็นอยู่
ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้าน
การวางแผนดำเนินการ รองลงมา คือ ด้านการ
ติดตามความก้าวหน้าและการประเมินผล ด้านการ
จัดสร้างระบบคุณภาพ ด้านการส่งเสริมให้ทุกคนมี
ส่วนร่วมในการปรับปรุงคุณภาพอย่างต่อเนื่อง ด้าน
การดำเนินงานบริหารคุณภาพและด้านการทบทวน
ผลลัพธ์และความสำเร็จ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

คือ ด้านการควบคุมกระบวนการบริหารคุณภาพ โดยแต่ละปัจจัยมีรายละเอียดดังนี้

2.2.1 ปัจจัยด้านการวางแผน
ดำเนินการในภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับ
มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายการ พบว่า ระดับความ
คิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกรายการ รายการที่มี
ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษาจัดโครงสร้างการ
มอบหมายงานและความรับผิดชอบให้ฝ่ายต่าง ๆ
อย่างเป็นระบบตามโครงสร้างการบริหาร
สถานศึกษา รองลงมา คือ สถานศึกษามีการจัด
โครงสร้างการดำเนินงานบริหารคุณภาพไว้อย่าง
ชัดเจน ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ
สถานศึกษาจัดให้มีการศึกษาวิเคราะห์
สภาพแวดล้อมภายนอกเพื่อระบุจุดเด่น จุดด้อย
โอกาสและสิ่งที่เป็นอุปสรรคของสถานศึกษา

2.2.2 ปัจจัยด้านการจัดสร้าง
ระบบคุณภาพในภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับ
มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายการ พบว่า ระดับความ
คิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกรายการ รายการที่มี
ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษามีการกำหนด
มาตรฐานคุณภาพไว้อย่างชัดเจน รองลงมา คือ
สถานศึกษามีการวางรูปแบบการดำเนินงานไว้อย่าง
ชัดเจนและสถานศึกษามีการกำหนดบุคลากรในการ
ดำเนินงานในแต่ละกระบวนการไว้อย่างชัดเจน ส่วน
รายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษาได้
บริหารงานคุณภาพตามคู่มือระบบคุณภาพที่ได้
กำหนดไว้อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ

2.2.3 ปัจจัยด้านการดำเนินงาน
บริหารคุณภาพในภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ใน
ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายการ พบว่า ระดับ
ความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกรายการ รายการที่มี
ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษามีการประชุมและ
ชี้แจงการดำเนินงานร่วมกันระหว่างฝ่ายบริหารและ
บุคลากรอย่างสม่ำเสมอ รองลงมา คือ สถานศึกษา
ได้ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานบริหารงานคุณภาพ
อย่างทั่วถึง ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ

บุคลากรทุกคนปฏิบัติตามกระบวนการบริหารงาน
คุณภาพได้อย่างพร้อมเพรียงกัน

2.2.4 ปัจจัยด้านการควบคุม
กระบวนการบริหารคุณภาพในภาพรวมมีความ
คิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายการ
พบว่า ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกรายการ
รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษาจัดให้มี
ระบบการควบคุมดูแลการดำเนินงานบริหาร
คุณภาพ รองลงมา คือ ผู้ควบคุมดูแลกระบวนการ
ดำเนินการการบริหารงานคุณภาพสามารถให้
คำแนะนำแก่ผู้ปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง ส่วนรายการที่
มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษามีเครื่องมือที่ช่วยใน
การควบคุมกระบวนการอย่างเหมาะสม

2.2.5 ปัจจัยด้านการติดตาม
ความก้าวหน้าและการประเมินผลในภาพรวมมี
ความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็น
รายการ พบว่า ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
ทุกรายการ รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถาน
ศึกษามีการกำหนดผู้ทำหน้าที่ในการติดตาม
ความก้าวหน้าและประเมินผลไว้อย่างชัดเจน
รองลงมา คือ สถานศึกษามีการกำหนดผู้ทำหน้าที่ใน
การติดตามความก้าวหน้าและประเมินผลที่เชื่อถือ
ได้ ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษามี
เครื่องมือในการประเมินผลที่ชัดเจนเชื่อถือได้

2.2.6 ปัจจัยด้านการทบทวน
ผลลัพธ์และความสำเร็จในภาพรวมมีความคิดเห็น
อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายการ พบว่า
ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกรายการ
รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษามีการ
สรุปผลการดำเนินงานโดยมีเอกสารอย่างชัดเจน
รองลงมา คือ สถานศึกษามีการสรุปผลการ
ดำเนินงานและแจ้งให้กับบุคลากรทุกคนรับทราบ
อย่างทั่วถึง ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ
สถานศึกษามีการตรวจสอบผลงานโดยมีการเทียบ
กับวัตถุประสงค์ที่วางไว้และนำผลกลับมาใช้
ประโยชน์ได้

2.2.7 ปัจจัยด้านการส่งเสริมให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการปรับปรุงคุณภาพอย่างต่อเนื่องในภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายการ พบว่า ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกรายการ รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ สถานศึกษามีการสร้างจิตสำนึกให้กับบุคลากรทุกคนให้เห็นถึงความสำคัญของคุณภาพของสถานศึกษา รองลงมา คือ สถานศึกษามีการกระตุ้นให้ทุกคนดำเนินการร่วมกันอย่างต่อเนื่องตามกลไกระบบการบริหารงานคุณภาพ, สถานศึกษาจัดสิ่งอำนวยความสะดวกและสภาพแวดล้อมเพื่อให้บุคลากรดำเนินงานได้อย่างเป็นระบบและบุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในดำเนินงานได้บรรลุวัตถุประสงค์การบริหารคุณภาพที่ตั้งไว้ ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษามีการสร้างบรรยากาศที่ทำให้บุคลากรทุกคนร่วมมือกันในการดำเนินงานเพื่อยกระดับคุณภาพของสถานศึกษา

2.3 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบปกติ (Enter Multiple Regression) ของปัจจัยที่ส่งผลการบริหารคุณภาพของวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลการบริหารคุณภาพของวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีตัวแปร จำนวน 7 ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับปัจจัยที่ส่งผลการบริหารคุณภาพของวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในภาพรวม โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 0.938 และตัวแปรต่าง ๆ สามารถอธิบายความแปรปรวนการบริหารคุณภาพได้ร้อยละ 88.00 โดยตัวแปรที่สามารถทำนายการบริหารคุณภาพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีดังนี้ 1) ปัจจัยด้านการวางแผนดำเนินการ 2) ปัจจัยด้านการจัดสร้างระบบคุณภาพ 3) ปัจจัยด้านการดำเนินงานบริหารคุณภาพ 4) ปัจจัยด้านการควบคุมกระบวนการบริหารคุณภาพ 5) ปัจจัยด้านการติดตามความก้าวหน้าและการประเมินผล 6) ปัจจัยด้านการ

ทบทวนผลลัพธ์และความสำเร็จ 7) ปัจจัยด้านการส่งเสริมให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการปรับปรุงคุณภาพอย่างต่อเนื่อง

2.4 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression) ของปัจจัยที่ส่งผลการบริหารคุณภาพของวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่า ลำดับขั้นการเข้าสมการของตัวแปรพยากรณ์ด้านการวางแผนดำเนินการ สามารถอธิบายความแปรปรวนของการบริหารคุณภาพของวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) เท่ากับ 0.453 แสดงว่า ด้านการวางแผนดำเนินการ สามารถพยากรณ์การบริหารคุณภาพของวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ได้ร้อยละ 45.30 เมื่อเพิ่มตัวพยากรณ์ด้านการจัดสร้างระบบคุณภาพเข้าไปค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) เพิ่มขึ้นเป็น 0.494 สามารถเพิ่มประสิทธิภาพการพยากรณ์ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั่นคือ ด้านการวางแผนดำเนินการและด้านการจัดสร้างระบบคุณภาพสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของการบริหารคุณภาพของวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ได้ร้อยละ 49.40

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยมีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผลดังนี้

1. จากผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของการบริหารคุณภาพของวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารคุณภาพของวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับ

มากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการวางแผนดำเนินการ (Plan)

2. จากผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลการบริหารคุณภาพของวิทยาลัยการอาชีพสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่าปัจจัยที่ส่งผลการบริหารคุณภาพของวิทยาลัยการอาชีวศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการวางแผนดำเนินการ

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าทั้งจากผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของการบริหารคุณภาพของวิทยาลัยการอาชีวศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาและผลการศึกษาค่าเฉลี่ยที่ส่งผลการบริหารคุณภาพของวิทยาลัยการอาชีวศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการวางแผนดำเนินการ ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกัน อาจเป็นเพราะว่าการวางแผนดำเนินการเป็นขั้นตอนแรกซึ่งเป็นการกำหนดทิศทาง รูปแบบ วิธีการ และเป้าหมายในการดำเนินงานในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยให้งานนั้นมีความชัดเจน ประหยัดเวลา ลดค่าใช้จ่ายในการผลิตและงานเสร็จสิ้นอย่างมีคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ ปิยะดา ดิลกปริชากุล (2546, หน้า 9-10) ที่กล่าวว่า องค์ประกอบของวงจรคุณภาพ PDCA ประกอบด้วย P = Plan คือ การวางแผนงานจากวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ได้กำหนดขึ้น D = Do คือ การปฏิบัติตามขั้นตอนในแผนงานที่ได้เขียนไว้อย่างเป็นระบบและมีความต่อเนื่อง C = Check คือ การตรวจสอบผลการดำเนินงานในแต่ละขั้นตอนของแผนงานว่ามีปัญหาอะไรเกิดขึ้น จำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงแก้ไขแผนงานในขั้นตอนใด A = Action คือ การปรับปรุงแก้ไขส่วนที่มีปัญหาหรือถ้าไม่มีปัญหาใด ๆ ก็ยอมรับแนวทางการปฏิบัติตามแผนงานที่ได้ผลสำเร็จ เพื่อนำไปใช้ในการทำงานครั้งต่อไป เมื่อได้วางแผนงาน (P) นำไป

ปฏิบัติ (D) ระหว่างปฏิบัติก็ดำเนินการตรวจสอบ (C) พบปัญหาทำการแก้ไขหรือปรับปรุง (A) การปรับปรุงก็เริ่มจากการวางแผนก่อน และวนไปได้เรื่อย ๆ จึงเรียกววงจร PDCA และปิยะดา ดิลกปริชากุล (2546, หน้า 10-11) ยังกล่าวอีกว่า ประโยชน์ของวงจร PDCA คือ ต้องมีการวางแผนก่อนการปฏิบัติงาน ซึ่งจะทำให้เกิดความพร้อมเพื่อได้ปฏิบัติงานจริงได้ และสอดคล้องกับ พิเชษฐุ์ หลั่งทรัพย์ (2546, หน้า 220) กล่าวว่า วงจร PDCA คือ วงจรการบริหารที่ใช้ในการบริหาร การวางแผน และปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง เพราะทำให้ทุกคนรู้จักการวางแผนงานก่อนจะนำไปปฏิบัติงาน และเมื่อนำไปปฏิบัติแล้วก็รู้จักตรวจสอบหาจุดบกพร่อง เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้นกว่าเดิม วงจรบริหาร PDCA หรือบางครั้งก็เรียกว่า วงจรเดมมิ่ง หรือวงจรชีวฮาร์ท ประกอบด้วยขั้นตอนสำหรับการบริหารและการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง นอกจากนั้นยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ทัดดาว แยมกมล (2549, บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาเรื่องการประเมินกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 วิทยาเขตเทคนิคสันกำแพง ผลจากการศึกษา พบว่าการปฏิบัติงานในกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาภายในผ่านเกณฑ์การประเมินซึ่งอยู่ในระดับมากอยู่ 3 ด้าน คือ ด้านการศึกษาและการเตรียมการ ด้านการนำผลการประเมินมาปรับปรุง และด้านการจัดทำรายงานการประเมินตนเอง และยังสอดคล้องกับ รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2548, บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาแบบการบริหารคุณภาพทั้งองค์การของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลจากการศึกษา พบว่า รูปแบบการบริหารคุณภาพทั้งองค์การของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการนำองค์กรและการวางแผนกลยุทธ์ มีค่าเฉลี่ยสูง 3 ลำดับแรก ซึ่งได้แก่ มีเป้าหมายของการพัฒนาคุณภาพอย่างชัดเจน แสดงถึงความมุ่งมั่นในการพัฒนาคุณภาพ และมีแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยพบว่าสภาพปัจจุบันของการบริหารคุณภาพและปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารคุณภาพมากที่สุดคือ ด้านการวางแผนงาน ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรที่จะเล็งเห็นความสำคัญของกระบวนการวางแผนงานของระบบการบริหารคุณภาพเป็นอันดับแรก โดยมีการกำหนดขอบข่ายการดำเนินงานเฉพาะด้านให้บุคลากรของสถานศึกษาปฏิบัติอย่างชัดเจน ซึ่งต้องมีการกำหนดยุทธศาสตร์ กำหนดเป้าหมาย กำหนดโครงสร้าง วิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ สร้างความรู้ความเข้าใจ มอบหมายงานและผู้รับผิดชอบให้ชัดเจน เป็นกระบวนการบริหารคุณภาพเฉพาะด้าน

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างความตระหนัก ให้ความรู้ความเข้าใจและส่งเสริม

สนับสนุนให้บุคลากรทุกคนร่วมกันใช้กระบวนการบริหารคุณภาพควบคุมการปฏิบัติงานทุกขั้นตอนอย่างเป็นระบบจะทำให้สถานศึกษาเกิดคุณภาพทุกกระบวนการอย่างแท้จริงโดยไม่ต้องรอการประเมินคุณภาพจากหน่วยงานภายนอกเข้ามาช่วยดำเนินการประเมิน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาถึงรูปแบบการบริหารระบบคุณภาพของแต่ละสถานศึกษาเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงรูปธรรมและเชิงลึกที่ตรงกับความเป็นจริงและบริบทของแต่ละสถานศึกษามากขึ้น

2.2 ควรมีการศึกษาถึงสภาพปัญหาเชิงลึกของกระบวนการบริหารระบบคุณภาพเพื่อนำมาแก้ไขหรือสร้างกระบวนการบริหารระบบคุณภาพและนำไปทดลองใช้เพื่อให้ได้รูปแบบการบริหารระบบคุณภาพที่สามารถใช้ได้ทุกหน่วยงาน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- ทัตตาว ไย้มกมล. (2549). การประเมินกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถาบันการอาชีวศึกษาระดับภาคเหนือ 1 วิทยาเขตเทคนิคสันทก้าแพง. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและสถิติการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ปิยดา ดิลกปรีชากุล. (2546). การพัฒนางานด้วยระบบคุณภาพและเพิ่มผลผลิต. กรุงเทพฯ : เอมพันธ์.
- พิเชษฐ หลั่งทรัพย์. (2546). การบริหารคุณภาพและเพิ่มผลผลิต. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมอาชีพ.
- รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ. (2548). การพัฒนารูปแบบการบริหารคุณภาพทั้งองค์กรของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ หลักสูตรปริญญาการศึกษาคุณวุฒิบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2552). ยุทธศาสตร์สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. สืบค้นเมื่อ 13 กรกฎาคม 2552. จาก <http://www.vec.go.th>
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2552). คู่มือเทคนิคและวิธีการบริหารจัดการสมัยใหม่ตามแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี. กรุงเทพฯ.
- สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. (2545). แนวทางการบริหารและการจัดการในเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2552). รายงานประจำปี 2552. สืบค้นเมื่อ 13 มีนาคม 2553. จาก <http://www.onesqa.or.th>